

INHOUD

Disclaimer	XVII
Leeswijzer	XIX
Gewestbevoegdheden: een inhoudelijke inleiding	1
<i>Dries VAN EECKHOUTTE en Tim CORTHAUT</i>	
I. Woord vooraf bij een nieuwe editie	3
1. Tijd voor een actualisering	3
2. Structuur van het boek	4
3. Geen federale bevoegdheden?	5
II. Gewesten als vertrekpunt	5
III. Van Grondwet naar bijzondere wet	6
IV. Brussel: gelijk of toch bijzonder?	8
V. Grondgebonden bevoegdheden	10
1. Lokalisatie en gewestgrensoverschrijdend effect	10
2. Belgische mariene gebieden	12
3. Internationale samenwerking	14
VI. Bijzondere wetgever enkel bevoegd voor de <i>Kompetenz-Kompetenz</i> ?	14
VII. Enkele bevindingen over de evolutie in de laatste tien jaar	15
Ruimtelijke ordening en stedenbouw	19
<i>Frank JUDO</i>	
I. Algemeen	21
II. Specifieke bevoegdheden	24
1. Stedenbouw en ruimtelijke ordening <i>sensu stricto</i>	24
A. Evenredigheid	28
B. Impliciete bevoegdheden	30
C. Instrumenten	31
D. Handhaving	32
2. Rooiplannen van gemeentewegen	36
3. Onthaalinfrastructuren voor investeerders	37
4. Stadsvernieuwing	37
5. Vernieuwing van afgedankte bedrijfsruimte	39
6. Grondbeleid	40
7. Monumenten en landschappen	41
III. Samenwerking	44
IV. Conclusie	45
Leefmilieu	47
<i>Luc LAVRYSEN en Tina COEN</i>	
I. Historiek	49
II. Bevoegdheid van de gewesten	50
1. Materiële bevoegdheid	50
A. Bescherming van het leefmilieu	50
a. Situering	50
b. Bescherming van de (binnen)lucht	51

c. Uitstoot van broeikasgassen	53
d. Lage-emissiezones	53
e. Biociden en gewasbeschermingsmiddelen	53
f. Klimaat	54
(i) Gedeelde bevoegdheid	54
(ii) Specifiek substitutiemechanisme inzake klimaatverandering	55
B. Afvalstoffenbeleid	56
a. Draagwijdte van het “afvalstoffenbeleid”	56
b. Doorvoer van afvalstoffen	57
C. Politie van de gevaarlijke, ongezonde en hinderlijke bedrijven	58
D. Waterproductie en watervoorziening	61
E. Financiële tegemoetkoming naar aanleiding van schade veroorzaakt door algemene rampen	63
2. Territoriale afbakening van de bevoegdheidsuitoefening	64
A. Vereiste van een pertinent lokalisatiecriterium	64
B. Afwezigheid van een pertinent lokalisatiecriterium	66
3. Bevoegdheidsbeperkingen	69
A. Situering	69
B. Belgische EMU	69
C. Vrijheid van handel en nijverheid	70
D. Evenredigheidsbeginsel en federale loyaliteit	72
a. Algemeen	72
b. Specifiek in fiscale aangelegenheden	75
III. Federale bevoegdheden	76
1. De productnormen	76
A. Voorgeschiedenis	76
B. Begripsomschrijving	78
a. Algemeen	78
b. Dwingende voorschriften	79
c. Eisen waaraan een product moet voldoen	80
d. Bij het op de markt brengen	82
e. Vanuit milieuoogpunt?	85
C. Gebruiksnormen met marktuitsluitend effect	87
D. Overlegverplichting	90
2. Bescherming tegen ioniserende stralingen, met inbegrip van het radioactief afval	91
IV. Samenwerkingsvormen	93
Natuurbehoud	95
<i>Luc LAVRYSEN en Lennart NIJS</i>	
I. Historiek	97
II. De bevoegdheden van de gewesten	97
1. De ruilverkaveling van landeigendommen en de landinrichting	97
2. De natuurbescherming en het natuurbehoud, met uitzondering van de in-, uit- en doorvoer van uitheemse plantensoorten, evenals van uitheemse diersoorten en hun kringen	98
3. De groengebieden, parkgebieden en groene ruimten	104
4. De bossen	104
5. De jacht, met uitzondering van de vervaardiging van, de handel in en het bezit van jachtwapens, en de vogelvangst	106
6. De visvangst	108

7.	De visteelt	108
8.	De landbouwhydraulica en de onbevaarbare waterlopen, met inbegrip van hun bermen	109
9.	De ontwatering	109
10.	De polders en wateringen	110
III.	De federale bevoegdheden	110
1.	De in-, uit- en doorvoer van uitheemse plantensoorten evenals van uitheemse diersoorten en hun krengen	110
2.	De vervaardiging van, de handel in en het bezit van jachtwapens	112
3.	Mariene milieu	113
	Huisvesting	115
	<i>Tom VANDROMME, Bernard HUBEAU en Diederik VERMEIR</i>	
I.	Historiek en algemeen kader	117
II.	Huisvesting en de politie van woongelegenheden die gevaar opleveren voor de openbare reinheid en de gezondheid	118
1.	Algemeen	118
2.	Aanknopingspunten met andere bevoegdheidsniveaus	119
3.	Huisvesting	122
A.	Algemeen	122
B.	Gewestelijke huisvestingsmaatschappijen	122
C.	Sociale huisvestingsmaatschappijen/woonmaatschappijen	123
D.	Sociaal huurstelsel	126
E.	Oprichting van sociale woningbureaus	128
4.	Politie van woongelegenheden die gevaar opleveren voor de openbare reinheid en de gezondheid	128
A.	Algemeen	128
B.	Toepassingsgebied van de bijzondere administratieve politie inzake woningkwaliteit	130
C.	Bevoegdheid tot het opleggen van woningkwaliteitsvereisten	135
D.	Conformiteitsattest en verhuurvergunning	137
E.	Richthuurprijzen	138
F.	Sociaal of openbaar beheersrecht en opeisingsrecht van leegstaande woningen	138
G.	Verzegeling	141
H.	Overmaken van vonnissen en arresten aan de wooninspecteur en het college van burgemeester en schepenen	141
I.	Bestrijding van leegstand van woningen	142
J.	Gemeentelijke autonomie inzake woningkwaliteit	143
III.	Specifieke regels betreffende de huur van voor bewoning bestemde goederen of delen ervan	146
1.	Algemeen	146
2.	Voor bewoning bestemde goederen of delen ervan	147
3.	Specifieke regels betreffende de huur	148
A.	Verhouding met het algemeen verbintenisrecht	148
B.	Totaliteit van de specifieke regels	148
4.	Bijzondere elementen inzake de huur van voor bewoning bestemde goederen	149
A.	Registratie van huurovereenkomsten	149
B.	Minimale woningkwaliteitsvereisten	150
C.	Rechtspleging bij huurgeschillen	151

5.	Prijs- en inkomensbeleid	153
A.	Reglementering van de huurprijzen	153
B.	Huurprijsindexatie	154
Landbouw		157
<i>Frank JUDO</i>		
I.	Positieve bevoegdheidstoewijzingen aan de gewesten	159
1.	Landbouwbeleid	160
2.	Zeevisserij	163
3.	(Financiële) tegemoetkoming bij landbouwrampen	165
4.	Specifieke regels voor pacht en de veepacht	166
II.	Federale uitzonderingen op de gewestbevoegdheid	168
1.	Normering en controle met het oog op de veiligheid van de voedselketen	168
A.	Grondstoffen en plantaardige producten	168
B.	Dierlijke producten	172
C.	Verzekeren van de veiligheid van de voedselketen	173
2.	Inkomensvervangende maatregelen bij vervroegde uittreding van oudere landbouwers	181
3.	Andere beperkingen van de gewestbevoegdheid	181
III.	Overlegverplichtingen	183
1.	Aard van de verplichting: overleg	184
2.	Partijen bij het overleg	184
3.	Voorwerp van het overleg	185
4.	Andere vormen van samenwerking	186
IV.	Conclusie	188
Economie		191
<i>Tim CORTHAUT en Alexander VAN STEENBERGE</i>		
I.	Algemene historie	193
II.	Volheid van bevoegdheid inzake de economische aangelegenheden	196
1.	Economisch beleid	196
A.	Inleiding	196
B.	Economische expansie	198
a.	Omvang van de toegewezen bevoegdheid	198
b.	Temperingen	199
(i)	Fiscale voordelen	200
(ii)	Staatswaarborg	200
(iii)	Maxima voor hulp aan ondernemingen	201
C.	Openbaar industrieel initiatief	201
a.	Inhoud	201
b.	Parallele bevoegdheid: de Nationale Investeringsmaatschappij	202
D.	Innovatiebeleid	204
E.	Raakvlakken met andere bevoegdheidsdomeinen	204
2.	Gewestelijke aspecten van het kredietbeleid met inbegrip van de oprichting en het beheer van de openbare kredietinstellingen	206
A.	Inhoud	206
B.	Parallele bevoegdheid: de oprichting van openbare kredietinstellingen	206
3.	Buitenlandse handel	207

4.	Wapenexport	207
	A. Inleiding	207
	B. Gewestbevoegdheid	208
	C. Beperkingen aan de gewestelijke bevoegdheid	209
1.	Federale bevoegdheidsvoorbehoud	209
2.	Europese gedragscode	210
3.	Territoriale bevoegdheid	211
4.	Samenwerking	211
5.	Natuurlijke rijkdommen	212
6.	Vestigingsvoorwaarden	213
	A. Algemeen	213
	B. Vestigingsvoorwaarden	213
	a. Algemene begripsinhoud	213
	(i) Bevoegdheidsoverdrachten	213
	(ii) Algemene lijnen	216
	b. Twee uitdrukkelijke uitzonderingen	221
	(i) Gezondheidszorgberoepen	222
	(ii) Dienstverlenende intellectuele beroepen	224
	C. Handelsvestigingen	225
7.	Specifieke regels betreffende de handelshuur	229
8.	Participatiefonds	232
9.	Toerisme	234
	A. Inleiding	234
	B. Beknopte geschiedenis	235
	C. Inhoud	236
	D. Bevoegdheidsbeperkingen	238
	a. Consumentenbescherming	238
	b. Handelspraktijken	239
	c. Veiligheid	239
	E. Vestigingsvoorwaarden inzake toerisme	239
	F. Promotie van Brussel op nationaal en internationaal niveau	240
	G. Subsidies inzake toeristische infrastructuur op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	240
	H. Erkenning van toeristische centra	241
	I. Territoriale bevoegdheid	241
III.	Eerbiediging van de beginselen van het vrije verkeer, van de vrijheid van handel en nijverheid, alsook van het algemeen normatief kader van de economische unie en de monetaire eenheid als algemeen bevoegdheidsbeperkend beginsel	242
IV.	Federale kaderbevoegdheden	242
	1. Aard van deze bevoegdheden	242
	2. Overheidsopdrachten	244
	A. Algemeen	244
	B. Wat zijn algemene regels en wat kunnen de gewesten aanvullend regelen?	245
	3. Bescherming van de verbruiker	250
	4. Organisatie van het bedrijfsleven	254
	5. Maxima op het gebied van economische expansie	255
V.	Exclusieve federale bevoegdheden inzake economisch beleid	255
	1. Muntbeleid	255
	2. Bevoegdheden van financiële aard	257
	A. Financieel beleid	257

B. Bescherming van het spaarwezen	258
C. Hypothecair en consumptiekrediet	259
D. Bankrecht	259
E. Verzekeringsrecht	259
F. Openbare kredietinstellingen	260
3. Prijs- en inkomensbeleid	260
A. Inleiding en begripsomschrijving	260
B. Algemeen inkomens- en prijsbeleid	262
C. Bijzonder inkomens- en prijsbeleid	264
4. Mededingingsrecht en het recht inzake de handelspraktijken, met uitzondering van de toekenning van kwaliteitslabels en oorsprongsbenamingen van regionale of lokale aard	266
A. Algemeen	266
B. Enkele voorbeelden inzake mededingingsrecht	266
C. Handelspraktijken	268
D. Kwaliteitslabels en oorsprongsbenamingen	270
5. Handelsrecht en het vennootschapsrecht	270
A. Het vennootschapsrecht	271
B. Het handelsrecht	276
6. Industriële en intellectuele eigendom	277
7. Contingenten en vergunningen	280
8. Metrologie en de normalisatie	281
A. Metrologie	281
B. Normalisatie	282
9. Statistisch geheim	283
10. De Nationale Investeringsmaatschappij	284
11. Arbeidsrecht en de sociale zekerheid	284
A. Inleiding	284
B. Sociale zekerheid	285
a. Inleiding – sociale zekerheid en persoonsgebonden aangelegenheden – dubbelaspectenleer	285
b. Traditionele sectoren inzake sociale zekerheid	287
C. Arbeidsrecht	289
a. Inleiding	289
b. Wat valt onder de federale bevoegdheid inzake arbeidsrecht?	291
(i) Individueel arbeidsrecht	291
(ii) Collectief arbeidsrecht	294
(iii) Afwijkingen op grond van impliciete bevoegdheden	296
c. Wat valt er niet onder de federale bevoegdheid inzake arbeidsrecht?	297
V. Besluit	298
Energiebeleid	301
<i>Valérie DE SCHEPPER en Tim VERMEIR</i>	
I. Inleiding en structuur	303
II. Wat houdt de “gedeeld exclusieve bevoegdheid” in?	304
1. Rechtspraak, adviespraktijk en rechtsleer	304
2. Opeenvolgende staatshervormingen en liberalisering van de energiemarkt	308
III. Bevoegdheidsverdeling	310
1. Productie	310
X	

A. Elektriciteit	311
a. Nationaal uitrustingsplan en studies over de perspectieven van de energiebevoorrading	311
b. Kernenergie	313
c. Vergunningsplicht voor sommige andere vormen van elektriciteitsproductie	314
d. Hernieuwbare energiebronnen	316
B. Waterstof	318
C. Andere vormen van energieproductie	320
a. Valorisatie van steenbergen	320
b. Aanwending van mijn gas en van gas afkomstig van hoogovens	320
c. Terugwinning van energie door de nijverheid en andere gebruikers	321
2. (Grote infrastructuren voor de) opslag	321
3. Distributie, vervoer en transmissie	323
A. Aardgas	323
a. Feitelijke context in 1980	324
b. Bijzondere wet van 8 augustus 1980	325
c. Bijzondere wet van 8 augustus 1988	325
d. Omzetting van de liberaliseringsrichtlijnen zorgt niet voor andere inzichten	326
e. Directe hogedrukpijpleiding van 200 meter is een gewestelijke bevoegdheid?	327
f. Van gesloten distributienetten naar open invulling gasdistributie	327
g. Waterstof	331
h. Normen	334
i. Besluit	334
B. Elektriciteit	335
a. Bijzondere wet van 8 augustus 1980	335
b. Bijzondere wet van 8 augustus 1988	336
c. Geen onduidelijkheid bij elektriciteitsdistributie	337
d. Gesloten distributienetten voor elektriciteit	337
C. Technische regels, vereisten en vergunningen	339
4. Levering	340
5. Tarieven en prijzen	341
A. Bijzondere wet van 8 augustus 1980	341
B. Bijzondere wet van 8 augustus 1988	342
C. Grondwettelijk Hof vóór de zesde staatshervorming	343
D. Bijzondere wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de zesde staatshervorming	346
a. Nettarieven	346
b. Eindprijzen	349
6. Rationeel energiegebruik en warmtevoorziening	350
IV. Samenwerking	352
V. Internationale samenwerking	353
VI. Poging tot schematische samenvatting	354
Lokale besturen	355
<i>Jan VELAERS</i>	
I. Inleiding	357
II. Geleidelijke overdracht van bevoegdheden	358

1.	Eerste voorzichtige overdracht inzake administratief toezicht, verenigingen van gemeenten en OCMW's in 1980	358
2.	Verdere uitbreiding van de bevoegdheid inzake de financiering en inzake administratief toezicht in 1988	359
3.	Integrale bevoegdheidsoverdracht inzake inrichting van de OCMW's en de organisatie van verenigingen van provincies en gemeenten in 1993	360
4.	Overdracht van de bevoegdheid inzake de binnengemeentelijke territoriale organen in 1997	360
5.	Gewestelijke bevoegdheid inzake "nadere uitwerking en de organisatie van de volksraadpleging" in 1999	361
6.	Principiële overdracht van de bevoegdheid inzake provinciale en gemeentelijke instellingen, met uitzonderingen in 2001	361
7.	"Volledige autonomie" inzake de provincies in 2014	362
8.	Duitstalige Gemeenschap krijgt "sommige bevoegdheden betreffende de ondergeschikte besturen" in het Duits taalgebied in 2014	362
III.	Bevoegdheidsverdeling inzake provinciale en gemeentelijke instellingen	363
1.	Ruime bevoegdheidsoverdracht	363
2.	Grenzen aan de gewestelijke bevoegdheidsuitoefening	365
	A. Grenzen in het constitutioneel kader en in de bijzondere wet	366
	B. Grenzen met het oog op het behoud van het communautair evenwicht	366
	a. Bescherming van de Vlaamse minderheid in de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: de bijzondere meerderheid voor de ordonnanties en het behoud van de artikelen 279 en 280 van de Nieuwe Gemeentewet	367
	b. Bescherming van de minderheden in de faciliteitengemeenten: de Pacificatiewet en andere beperkingen van de gewestelijke bevoegdheid	367
	c. Federaal karakter van de taalwetgeving in de faciliteitengemeenten en in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad en de <i>standstill</i> inzake taalwaarborgen	370
	d. "Identieke" behandeling van de gemeenten	373
3.	Grenzen van de provincies en de gemeenten	377
4.	Verkiezingen voor de provincie- en gemeenteraden	378
5.	Instellingen van de provincies	383
	A. Provincieraden	383
	B. (Bestendige) deputatie	384
	C. Gouverneur, de vicegouverneur en de arrondissementscommissarissen	384
	D. Statuut van de provinciale mandatarissen en het provinciaal personeel	385
6.	Instellingen van de gemeenten	386
	A. Gemeenteraad	386
	B. Burgemeester	386
	C. Schepenen	389
	D. Gemeentelijke diensten en het gemeentepersoneel	390
7.	Bevoegdheden van de provincies en de gemeenten	391
	A. Provinciaal en gemeentelijk belang	391
	B. Medebewind (decentralisatie)	393
	C. Federale bevoegdheid inzake de burgerlijke stand en inzake politie en brandweer	398

a. Burgerlijke stand	398
b. Politie en brandweer	399
(i) "Politie" in de "functionele" of "materiële" betekenis van het woord	400
(ii) "Politie" in de "organieke" betekenis van het woord	402
(iii) Raakvlakken tussen de federale bevoegdheid inzake politie en een aantal gewestelijke bevoegdheden	403
(iv) De brandweer en de civiele bescherming	405
8. Financiering van de provincies en de gemeenten	405
A. Algemene financiering van de gemeenten	405
B. Financiering van bijzondere taken en opdrachten	408
C. Algemene en bijzondere financiering niet verwarren	409
D. Belastingbevoegdheid van de ondergeschikte besturen: de gewestelijke bevoegdheid inzake de vestiging en invordering ervan	410
9. Provinciale en gemeentelijke volksraadpleging	410
10. Afschaffing van de provincies, de vermeerdering of de vermindering van hun aantal	412
A. Afschaffen van de provincies	412
a. Kader voor de afschaffing van de provincies als instellingen	413
b. Voortbestaan van de provincies als gebiedsindeling	414
B. Vermeerderen of verminderen van het aantal provincies	415
11. Inrichting van bovengemeentelijke besturen	415
A. Beginselen inzake de bovengemeentelijke besturen	416
B. Bevoegdheidsverdeling inzake de bovengemeentelijke besturen	417
IV. Bevoegdheidsverdeling inzake verenigingen van gemeenten en van provincies	418
1. Samenwerking tussen provincies en gemeenten in aangelegenheden van louter provinciaal en gemeentelijk belang	418
A. Constitutioneel kader van de samenwerking	418
B. Draagwijdte van de gewestelijke bevoegdheid	419
2. Samenwerking tussen provincies en gemeenten in aangelegenheden die niet van louter provinciaal en gemeentelijk belang zijn	422
3. Gewestgrensoverschrijdende samenwerking tussen gemeenten	424
4. Landgrensoverschrijdende samenwerking van provincies en gemeenten	424
5. Samenwerkingsverbanden met slechts één gemeente of één provincie	425
V. Bevoegdheidsverdeling inzake binnengemeentelijke territoriale organen	426
VI. Bevoegdheidsverdeling inzake kerkfabrieken en de instellingen belast met het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten en inzake begraafplaatsen en lijkbezorging	429
1. Kerkfabrieken en de instellingen die belast zijn met het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten	429
2. Begraafplaatsen en de lijkbezorging	434
Arbeidsmarktbeleid	439
<i>Jürgen VANPRAET</i>	
I. Krachtlijnen bij de bevoegdheidskwalificatie inzake tewerkstellingsbeleid	441
II. Territoriale bevoegdheidsverdeling	445
III. Toegewezen materiële bevoegdheden van de gewesten	447
1. Arbeidsbemiddeling	447

2.	Programma's voor wedertewerkstelling met inbegrip van de sociale economie	451
3.	Tewerkstelling van leefloners	454
4.	Economische migratie	458
A.	Gewestelijke bevoegdheid inzake de "tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten"	458
B.	Federale bevoegdheid inzake de toelating tot werk die een rechtstreekse afgeleide is van een specifieke verblijfssituatie	462
C.	Beginsel van de wederzijdse erkenning	466
D.	Samenwerkingsakkoord bedoeld in artikel 92bis, § 3, c), BWHI	467
5.	Controle op de beschikbaarheid	469
6.	Vrijstellingen van beschikbaarheid in geval van studiehervatting, beroepsopleiding en stage	472
7.	Doelgroepenbeleid	475
A.	Algemene draagwijdte van de bevoegdheid op het vlak van het doelgroepenbeleid	475
B.	Vermindering van werkgeversbijdragen voor de sociale zekerheid	477
a.	Geconditioneerde parallelle bevoegdheid	477
b.	Gewestelijke bevoegdheid om verminderingen toe te kennen	478
c.	Federale bevoegdheid om verminderingen toe te kennen	481
d.	Cumulatie van verminderingen	482
C.	Activering van uitkeringen inzake werkloosheid en financieel maatschappelijke bijstand	483
D.	Premies aan uitkeringsgerechtigde werklozen die het werk hervatten of die een beroepsopleiding hebben gevolgd	484
E.	Premies aan de werkgevers en de leerlingen in het kader van stelsels van alternerend leren	485
8.	Bevordering van de buurtdiensten en -banen	485
9.	Toelagen ter bevordering van de arbeid van oudere werknemers	488
10.	Stelsels met recht om op het werk afwezig te zijn met behoud van het loon voor het volgen van opleidingen	488
11.	Plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen (PWA)	490
12.	Bepaalde aspecten van outplacement	492
13.	Uitzendarbeid in het kader van tewerkstellingstrajecten	494
IV.	Afbakening van de gewestelijke tewerkstellingsbevoegdheden met andere bevoegdheden	495
1.	Onderscheid met de gewestbevoegdheid inzake hulp aan ondernemingen (art. 6, § 1, VI, eerste lid, 1°, BWHI)	495
2.	Onderscheid met de federale bevoegdheid inzake sociale zekerheid en arbeidsrecht (art. 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°, BWHI)	496
3.	Bevoegdheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor het opzetten van programma's voor beroepsopleidingen voor zover deze kaderen in het werkgelegenheidsbeleid en rekening houdende met het specifieke karakter van Brussel	497
	Mobiliteit	501
	<i>Jan THEUNIS en Dries VAN EECKHOUTTE</i>	
I.	Inleiding	503
II.	Openbare werken en vervoer	504
1.	De wegen en hun aanhorigheden	505
2.	De waterwegen en hun aanhorigheden	510

3.	Het juridische stelsel van de land- en waterwegenis	513
4.	De spoorwegen beheerd door de NMBS	514
5.	De havens en hun aanhorigheden	517
6.	De zeewering	519
7.	De dijken	519
8.	De veerdiensten	520
9.	De uitrusting en uitbating van de luchthavens en de openbare vliegvelden	520
10.	Het gemeenschappelijk stads- en streekvervoer, de bijzondere vormen van geregeld vervoer, het taxivervoer en het verhuren van auto's met chauffeur	523
11.	De loods-, bebakenings-, reddings- en sleepdiensten	531
12.	De (uitzondering op de) politie over het verkeer op waterwegen	533
13.	De bemannings- en veiligheidsvoorschriften van binnenschepen	534
14.	De minimale technische veiligheidsnormen inzake het bouwen en onderhouden van wegen, waterwegen en hun aanhorigheden	537
15.	Het vervoer van gevaarlijke goederen en uitzonderlijk vervoer over de weg	537
16.	De bijkomende financiering voor investeringen in de spoorwegen	541
III.	Verkeer en verkeersveiligheid	542
1.	Politie over het wegverkeer (wegverkeersreglementering)	544
2.	Politie over het verkeer op waterwegen	552
3.	Politie over het spoorverkeer	554
4.	Politie over het luchtverkeer	554
5.	Reglementering van het vervoer	556
6.	Technische voorschriften inzake verkeers- en vervoermiddelen	556
7.	Snelheidsbeperkingen	560
8.	Verkeerstekens	561
9.	Maximale massa en lading	563
10.	Technische keuring	565
11.	Homologatie van radars en andere instrumenten	570
12.	Rijscholing en -examens	571
13.	Bevordering, sensibilisering en informatie	576
IV.	Bijzondere vraagstukken	577
1.	Territoriale bevoegdheid	577
2.	Economische en Monetaire Unie	580
3.	Retributies en belastingen	581
4.	Vestigingsvoorwaarden	583
5.	Productnormen	584
6.	Internationale en Europese betrekkingen	585
V.	Overleg, betrokkenheid en samenwerking	586
1.	Overleg	588
2.	Betrokkenheid	589
3.	Samenwerkingsakkoorden	590
4.	Beliris	593
5.	Hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel	594
VI.	Besluit	595
	Dierenwelzijn	599
	<i>Jeroen VAN NIEUWENHOVE</i>	
I.	Bevoegdheidstoewijzing	601

II.	Draagwijdte van de notie “dierenwelzijn”	602
1.	De dierenwelzijnswet en zijn uitvoeringsbesluiten	602
2.	Een gesloten systeem?	602
3.	Het Europeesrechtelijke kader	603
4.	Territoriale bevoegdheid	605
III.	Afbakening ten aanzien van verwante bevoegdheden	605
1.	Federale bevoegdheden	605
A.	Dierengezondheid	605
a.	Algemeen	605
b.	Doelstelling van de regeling als maatgevend criterium voor de afgrenzing	607
c.	Toepassingen	607
B.	Veiligheid van de voedselketen	610
C.	In-, uit- en doorvoer van uitheemse diersoorten en hun kringen	611
D.	Productnormen	611
E.	Veiligheid	613
F.	Burgerlijk recht	614
G.	Bescherming van de verbruiker	615
2.	Gewestelijke bevoegdheden	615
A.	Natuurbescherming en natuurbehoud	615
B.	Landbouw	616
C.	Leefmilieu	616
D.	Jacht, visvangst en visteelt	617
IV.	Handhaving en sanctionering	617
	Administratief toezicht over lokale besturen	619
	<i>Joke GORIS en Brecht STEEN</i>	
I.	Inleiding	621
II.	Wetshistoriek van artikel 7 BWHI	622
III.	Vormen van administratief toezicht	623
IV.	Bevoegdheidsverdeling inzake het administratief toezicht	626
1.	(Gewoon) administratief toezicht: principiële bevoegdheid van de gewesten	626
2.	Specifiek administratief toezicht: principiële bevoegdheid van de materieel bevoegde overheden	626
3.	De bevoegdheidsrechtelijke verhouding tussen het gewoon administratief toezicht en het specifiek administratief toezicht	627
3.	De aan de federale overheid voorbehouden bevoegdheid inzake de organisatie van het gewoon administratief toezicht op de gemeenten Voeren en Komen-Waasten	629
4.	Territoriale bevoegdheidsverdeling	629
V.	Inhoudelijke aspecten van de bevoegdheid inzake het administratief toezicht	631
1.	De “organisatie” van het administratief toezicht	631
2.	De “uitoefening” van het administratief toezicht	632
3.	Inhoudelijke beperkingen voor de bevoegde overheden bij de organisatie en de uitoefening van het administratief toezicht	633